

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної
та навчальної роботи
проф. Андрушко Інна Іванівна

“29” серпня 2025 року

“ПОГОДЖЕНО”
Завідувач кафедри фтизіатрії з курсом
клінічної імунології та алергології

 доц. ЗВО Людмила Кулик
“ 29 ” “ 08 ” 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«КЛІНІЧНА ІМУНОЛОГІЯ ТА АЛЕРГОЛОГІЯ»

Спеціальність	228 Педіатрія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Педіатрія», 2025
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології
Лектор	доцент, к.мед.н. Бондарчук О.Б., доцент, к.мед.н. Корицька І.В.
Контактна інформація	< phthisiatry@vntmu.edu.ua > Кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології. КНП «Вінницький обласний клінічний фтизіопульмонологічний центр» 23233 Вінницька обл., Вінницький рн., с. Бохоники, Комплекс будівель та споруд, будинок Б/Н
Укладач силабусу	доцент, к.мед.н. ЗВО Ольга Бондарчук

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 31, складова циклу спеціальності 228 Педіатрія
Курс/семестр	5 курс X семестр
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	75 годин /2,5 кредитів ЄКТС
Кількість змістових модулів	2
Структура дисципліни	Лекції - 8 годин Практичні заняття - 28 годин Самостійна робота - 39 годин
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів- дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма дисципліни «Клінічна імунологія та алергологія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS. Основним фокусом програми є отримання знань з фундаментальної обов'язкової дисципліни «Клінічна імунологія та алергологія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння загальної медичної підготовки. Предметним напрямком програми є отримання знань з предмету «клінічна імунологія та алергологія», практичних навичок та вмінь.

Дана програма є частиною освітньої програми підготовки магістрів медицини і розрахована на 75 год (2,5 кредити), які здобувачі освіти засвоюють протягом X семестру на 5 році навчання (згідно робочого навчального плану на поточний навчальний рік).навчального плану медичного факультету №2 спеціальності 228 «Педіатрія» на 2021-2022 навчальний рік.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки:

латинська мова та медична термінологія; пропедевтика, терапія, педіатрія; медична генетика, епігенетика, біологія, нормальна анатомія, гістологія, біохімія, нормальна фізіологія та патофізіологія, гігієна.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни "Клінічна імунологія та алергологія" є формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань сфери клінічної імунології та алергології, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.. Мета встановлена на основі ОКХ та ОПП підготовки лікаря за фахом і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю

сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: фармакології, внутрішній медицині (пульмонологія, ендокринологія, гінекологія, ревматологія), хірургії, оториноларингології, неврології, інфекційних хвороб, педіатрії, дитячій інфекції, онкології та формування умінь застосовувати знання з клінічної імунології та алергології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності;

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

1. Володіти опитуванням та клінічним обстеженням пацієнтів.
2. Вміти визначати необхідний перелік шкірних, лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Аналізувати результати шкірного тестування та лабораторних імунологічних досліджень, інтерпретувати їх діагностичну цінність.
4. Вміти встановлення попередній та клінічний діагноз захворювання.
5. Вміти діагностувати анафілаксію, як невідкладний стан.
6. Визначати принципи та характер лікування захворювань.
7. Вміти проводити елімінаційні та імунопрофілактичні заходи.
8. Знати визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
- 9.. Знати ведення медичної документації.

4. Зміст та логістика дисципліни

Основний модуль 1	Лектор, Асистент	Блок №№ 1-2 Інші заняття (блоки №№ 1-3) для самостійного опрацювання №№ 1-3 _____
Основний модуль 2	Лектор, Асистент	Блок № 3-4 Інші заняття (блоки №№ 4-7) для самостійного опрацювання (блоки №№ 4-7 _____)

Дисципліна включає 14 тем, які щеднані і 7 блоків і поділені на 2 змістовних модулі.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

Змістовний модуль 1. ІМУНОЛОГІЧНИЙ СТАТУС, ПРИНЦИПИ ДІАГНОСТИКИ ТА ІМУНОКОРЕКЦІЇ ІМУНОПАТОЛОГІЇ

Блок 1.

Тема 1-2. Структура і функції імунної системи. Вікова імунологія. Особливості імунної відповіді у дітей раннього віку.

Антигени головного комплексу гістосумісності: структура та функції.

Тема 3-4. Імунологічні методи досліджень, в тому числі спеціальні (тести 1-го та 2-го рівнів). Клініко-анамнестичні синдроми імунопатології. Поняття імунний статус, правила його оцінки та особливості показників імунітету у дітей.

Основні принципи призначення імуотропної терапії. Імунореабілітація. Імунопрофілактика (специфічна, неспецифічна).

Тема 5-6. Первинні імунодефіцити у дітей: клінічні прояви, імунодіagnostика, принципи лікування, імунопрофілактика.

Основні поняття про інші імунозалежні хвороби (набуті імунодефіцити, трансплантаційна імунологія, імунологія пухлин, репродукції, поствакцинальні реакції та ускладнення).

Змістовний модуль 2. АЛЕРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ: ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ

Блок 2.

Тема 7-8. Алергія, типи імунопатологічних (алергічних) реакцій за Джеллом і Кумбсом. Алергени, види, форми. Методи обстеження алергічних захворювань (анамнез, шкірні проби, провокаційні, лабораторні тести).

Алергічний риніт та бронхіальна астма у дітей: алергодіagnostика, лікування. Поліноз. Знайомство з алергопрогнозом.

Тема 9-10. Кропив'янка: класифікація, методи діагностики та лікування. Алергічний ангіонабряк, диференційний діагноз зі спадковим ангіоневротичним набряком. Атопічний та контактний дерматити у дітей: клініка, діагностика, принципи лікування. Харчова непереносимість. Діагностика харчової алергії у дітей.

Тема 11-12. Побічна дія ліків. Реакції гілерчутливості на лікарські засоби. Принципи діагностики гілерчутливих реакцій на ліки. Профілактика.

Анафілаксія. Невідкладна допомога при анафілактичному шоку. Інсектна алергія: клініка, алергодіagnostика, профілактика.

Тема 13-14. Принципи лікування алергічних захворювань. Алерген специфічна імунотерапія (АСІТ): показання, протипоказання, переваги, методи. Фармакотерапія алергічних захворювань.

ПК, диференційний залік

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем

для індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/5 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/#>. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення лабораторних досліджень, їх трактування та оцінка їх результатів (оформлення протоколу в робочому зошиті)
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни на проміжних контрольних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне тестування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок
Підсумковий контроль (диференційний залік) по завершенню IX та X семестрів	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Підсумковий контроль дисципліни - диференційний залік	Методи: передекламаційне тестування, ситуаційне завдання, усне опитування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи))
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>).

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні розділові контролю	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок

Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 120 до 200 балів Не зараховано: менше 120 балів (див.Шкалу оцінювання)	
Підсумковий контроль дисципліни	3	Сума балів за передекзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) (для дисциплін, які входять до Крок 1,2) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.	

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Д л я з а л і к у
180-200	A	відмінно	з
170-179,9	B	добре	а
160-169,9	C		р
141-159,9	D	задовільно	а
122-140,99	E	задовільно	х
120-140,99	E	-	о
			в
			а
			н
			о
			-
			з
			а
			р
			а
			х
			о

			В а н о
119-61	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Н е з а р а х о в а н о з м о ж л и в і с т ю п о в т о р н о г о с к л а д а н н я

1-60	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Н е з а р а х о в а н о з о б о в' я з к о в и м п о в т о р н и м в и в ч е н н я м д и с ц
------	---	--	---

			и п л і н и
--	--	--	----------------------------

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І.Пирогова (<https://www.vnmue.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmue.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений

графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу, або написання реферату, чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра мікробіології/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

1. **Навчальні ресурси** Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту. Консультації проводяться 1 раз на тиждень згідно графіку консультацій.
2. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту.
3. **Питання до підсумкового контролю дисципліни** опубліковано на веб-сторінці кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології/ Студенту.

Силабус з дисципліни «__Клінічна імунологія і алергологія__» обговорено та затверджено на засіданні кафедри __29 серпня 2025року__ (протокол №__1__, від «_29» __серпня__ 2025 року

Завідувач кафедри

 (доц. ЗВО Людмила КУЛИК)
(підпис) (прізвище та ініціали)